

"Mufarakat-i umumiye hengâmında olan harab-ı dünyadan haber veren âhir zaman hâdisâtı içinde mufarakat-i hususiyemi ihtar eden ihtiyarlık..." Devamıyla izah eder misiniz?

"Mufarakat-i umumiye hengâmında olan harab-ı dünyadan haber veren âhir zaman hâdisâtı içinde mufarakat-i hususiyemi ihtar eden ihtiyarlık ve âhir ömrümde bir hassasiyet-i fevkalâde ile fitratımdaki cemalperestlik ve güzellik sevdası ve kemâlâta meftuniyet hisleri inkişaf ettikleri bir zamanda, daimî tahribatçı olan zeval ve fenâ ve mütemadî tefrik edici olan mevt ve adem, dehşetli bir surette bu güzel dünyayı ve bu güzel mahlûkatı hırpaladığını, parça parça edip güzelliklerini bozduğunu, fevkalâde bir şuur ve teessürle gördüm. Fitratımdaki aşk-ı mecazî bu hale karşı şiddetli galeyan ve isyan ettiği zamanda bir medar-ı teselli bulmak için, yine bu âyet-i hasbiyeye müracaat ettim."(1)

Kâinattaki her güzel şey fanidir ve zevale gidiyor. Bunun yanında insana ait şeyler de fanidir ve zevale doğru gidiyor, gençlik ve sıhhat gibi. Hâlbuki insanın fitratında güzelliğe karşı müthiş bir meyil ve meftuniyet var. Ama meftun ve âşık olduğu o güzellikler ölüm ve zeval ile son buluyor. Bu da insanın ruhunda ve kalbinde derin yaralar açıyor, müthiş tahribatlar yapıyor ve elemlere sebep oluyor. Yani sevdiğimiz şeylerin yokluğa gitmesi gönül dünyamızda ayrılık ateşi olup, bize azap veriyor.

Dünya lezzetlerini acılaştırın en büyük sebep ise, firak ve ölümdür. Mesela, gençlik ve sıhhat iki büyük nimettir ve bütün lezzetlerin de kaynağıdır. Lakin bu iki nimet en fazla yirmi otuz yıl sürüyor, sonra yerini hastalığa ve yaşlılığa bırakıyor. Kalbini gençliğe kaptıran birisi için gençliğin elden gitmesi, hatta ölüme maruz kalması çok elemli ve hazindir. Ne kadar lezzet ve muhabbet varsa, o kadar azap ve acı vardır. Zira kalbin bağlandığı bir şeyden ayrılması çok zordur ve ıstırap vericidir.

"Mevt, idam değil; tebdil-i mekândır. Kabir ise, zulümatlı bir kuyu ağzı değil; nuraniyetli âlemlerin kapısıdır." (17. Söz)

"Tebdil-i mekân" ifadesi, ölümün yokluğa gitmek olmayıp, sadece yer değiştirme olduğu dersini verir. Yani, bir insan bir şehirden diğerine göçtüğünde artık birinci

şehirde onun varlığından söz edilmez, ama ikinci şehirde varlığını devam ettirir. Ölüm de bu dünyadan ayrılmaktır, ama yok olmak değildir. Ruhun bedenden ayrılmasıyla insan, dünyadaki bütün eşya ile alâkasını kesmiş olur. Artık ne güneş ona yol gösterir, ne yerküre onu sırtında gezdirir, ne de hava onun ciğerlerini temizler. Ancak, bunların hiçbirine muhtaç olmayan ruh, bu âlemde göçtükten sonra da hayatını “kabir âlemi” denilen yeni bir âlemde sürdürür.

Kabir âlemine "âlem-i berzah" da denilmektedir. Yani, bu yeni âlem dünya ile ahiret arasında bir köprü âlemdir. Peygamber Efendimiz (asm.) bu âlemin; *“ehl-i iman için cennet bahçelerinden bir bahçe”* olduğunu müjdelemektedir (Ahmed b. Hanbel, Cennet, 2-5).

Kabir âlemi dünyadan daha güzeldir, daha nuranîdir. Başta yüz yirmi dört bin peygamber olmak üzere bütün nuranî zâtlar o âlemde bulunmaktadır.

Ölüme iman nazarı ile bakılmaz ise, o zaman ölüm bütün sevdiklerimizden, dostlarımızdan ve akrabalarımızdan ayırıp firak acısını çektiren bir cellat olur.

Dünyada vazifesi biten insan ölüm ile ebedî istirahatgahı olan ahirete intikal eder. Asla yok olmaz, hiçlik kuyusuna düşmez. Bu bakış ise, insana müthiş bir teselli veriyor. İşte Üstad Hazretleri bu tesellinin derecesini tam göstermek için, önce ayrılığın dehşetini nazara veriyor, sonra kavuşmanın lezzetini tattırıyor.

(1) bk. [Lem'a, Yirmi Altıncı Lem'a](#).